

DRAAIBOEK WATER

Dienst Duurzaam Beleid Stad Leuven
Prof. Van Overstraetenplein 1, 3000 Leuven
klimaatscholen@leuven.be
+32 (0) 16 27 24 00

INHOUD

Inhoud.....	2
Inleiding.....	3
1. Lespakketten.....	4
2. Educatieve workshops.....	9
3. Spelen.....	12
4. Educatieve boeken.....	14
5. Doe-Materialen en tentoonstellingen.....	15
6. Inspirerende websites.....	15

INLEIDING

Water van goede kwaliteit en in voldoende hoeveelheid is noodzakelijk voor het overleven van mensen, dieren en planten. Er bewust en zuinig mee omspringen en het niet vervuilen is aldus de boodschap. Scholen kunnen een belangrijke rol spelen om deze boodschap uit te dragen en ze om te zetten in concrete acties. Zo kunnen scholen onder andere een regenwaterton plaatsen, een waterloze dag organiseren, deelnemen aan Wereldwaterdag en de kraan niet onnodig laten lopen.

Wist je dat? Water vormt de kern van duurzame ontwikkeling. Zo kunnen watervoorraden op verschillende manieren een bijdrage leveren aan armoedebestrijding (SDG1), economische groei (SDG 8) en milieubescherming (SDG 13). Van voedsel- en energiezekerheid (SDG 2 en 7) tot de gezondheid van de mens en het milieu (SDG 3), water draagt bij aan de bevordering van sociale welvaart en gelijkaardige economische groei (SDG 10) en heeft invloed op het levensonderhoud van miljarden mensen.

LEESWIJZER

Dit draaiboek heeft tot doel jullie wegwijs te maken in het aanbod van educatief materiaal betreffende het thema afval. Er wordt getracht een zo ruim mogelijk overzicht te bieden van de beschikbare lespakketten, boeken, cd's, dvd's, workshops, tentoonstellingen, spelen, enzovoort.

Heel wat educatief materiaal dat is opgenomen in dit draaiboek kan ontleend worden bij de uitleendienst van het project 'Leuvense Klimaatscholen'. In het draaiboek zijn deze aangeduid met volgend symbool: ● . Een overzicht van het gratis te ontlene educatief materiaal en de voorwaarden vind je op de website van Leuvense Klimaatscholen www.leuvenvoorscholen.be/materiaal-uitlenen-leuvense-klimaatscholen.

Daarnaast kunnen relevante boeken ontleend worden bij de stadsbibliotheek. Deze zijn aangeduid met volgend symbool ● en kunnen worden geraadpleegd via de online catalogus via zoeken.leuven.bibliotheek.be.

1. LESPAKKETTEN

GOODPLANET BELGIUM

De avonturen van Arthur

Tweede en derde kleuterklas

Het educatief pakket bestaat uit verschillende ludieke activiteiten die je met de leerlingen in de klas kan uitvoeren gedurende een volledige week. Via deze activiteiten leren de kinderen de verschillende eigenschappen van water ontdekken, de smaak van water en het belang ervan voor ons lichaam. Het pakket is erg gevarieerd, waardoor de kinderen verschillende vaardigheden kunnen ontwikkelen: muzikaal, artistiek, motorisch, zintuiglijk, cognitief, auditief,...

① www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Alles over water: Pedagogisch dossier van Spa

10 – 12 jaar

Spa wil leerkrachten helpen hun leerlingen te motiveren om zich voldoende te hydrateren en stelt hiervoor een pedagogisch dossier ter beschikking dat tips biedt om kinderen van 10 tot 12 jaar uit te leggen hoe belangrijk water is in de voeding en wat zijn functie is in het lichaam. Spa wil ook een financiële beloning geven aan de school die het beste project heeft opgesteld om kinderen aan te zetten om meer water te drinken. Het formulier voor het indienen van projecten is bijgevoegd in het pedagogisch dossier.

① www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Posterreeks 'Water, een vitale levensbron'

Lager en secundair onderwijs

Per poster ontdek je interessante waterweetjes, boeiende uitspraken, levendige getuigenissen, interviews met waterexperts en haalbare tips voor duurzaam watergebruik.

① www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Posterreeks 'Water, een vitale levensbron'

Lager en secundair onderwijs

Per poster ontdek je interessante waterweetjes, boeiende uitspraken, levendige getuigenissen, interviews met waterexperts en haalbare tips voor duurzaam watergebruik.

① www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Water 'Een zee van mogelijkheden'

Oudste kleuters

Samen met de kinderen onderzoek je verschillende deelthema's: drinken, wassen, tanden poetsen, naar het toilet gaan, bij de afwas helpen, handen wassen en met water spelen. Jullie gaan op onderzoek in eigen omgeving én in die van kinderen wereldwijd. Zo maken jullie kennis met Cynthia uit Namibië en de manier waarop zij met water omgaat en ontdekken jullie gelijkenissen en verschillen tussen watergebruik hier en elders. Op die manier ontstaat er verbondenheid met leeftijdsgenoten in andere landen. De kinderen wisselen kennis en ervaringen uit rond alle vormen van watergebruik. Daarnaast bieden de activiteiten de kinderen veel kansen om hun mening en gevoel te uiten. Stap voor stap onderzoeken jullie het thema water en dat kan leiden tot actie.

① diapo.be/themabundel-water-oudste-kleuters

Water 'Elke druppel telt'

1^e graad lager onderwijs

Samen met de kinderen onderzoek je verschillende deelthema's rond watervervuiling. Jullie ontdekken en ervaren dat water vooral door plastic afval wordt vervuild. Jullie ontdekken welke weg plastic afval tot in de oceaan aflegt, hoe de plastic soep ontstaat en welke schadelijke gevolgen deze heeft voor mens, dier en natuur. Tot slot inspireren jullie ervaringen en bevindingen je om te leren hoe je iets tegen de plastic soep kan doen.

① diapo.be/themabundel-water-eerste-graad

Water 'Wat een soep!'

2e graad lager onderwijs

Samen met de kinderen onderzoek je verschillende deelthema's rond waterverspilling. Jullie ontdekken en ervaren hoe kostbaar water is, hoeveel je ervan gebruikt en welke weg het aflegt. Jullie gaan op onderzoek in eigen omgeving én in die van kinderen wereldwijd.

① diapo.be/water-wat-een-soep

Water 'Wie heeft de leiding'

3e graad lager onderwijs

Samen met de kinderen onderzoek je verschillende deelthema's rond toegang tot water. Wat betekent eigenlijk 'toegang hebben tot water'? Jullie ontdekken en ervaren dat niet iedereen toegang heeft tot water. Wie zorgt voor drinkbaar water uit de kraan? Waarom betalen we voor water? Is het betaalbaar? Je hebt toegang tot zuiver water als het beschikbaar, bereikbaar en ook betaalbaar is.

① diapo.be/water-wie-heeft-de-leiding

MOS

MOS-themabundel water: Lessuggesties en activiteiten

Kleuter- en lager & secundair onderwijs

In de themabundel staan lessuggesties waarmee leerkrachten samen met hun leerlingen op zoek kunnen gaan naar het waterverbruik en -vervuiling op school en thuis en hoe ze dit zonder comfortverlies kunnen verminderen. Er worden concrete acties toegelicht die je zowel op klas- als schoolniveau kan opzetten. Aan de hand van proefjes maken de leerlingen kennis met de werking van een rioolwaterzuiveringsinstallatie, een watertoren, een waterrad en de begrippen als grondwater, waterdoorlaatbaarheid, capillaire werking, onzichtbare watervervuiling, het zelfreinigend vermogen van water, ... worden via opdrachten verkend. Andere thema's zijn de waterkringloop en virtueel waterverbruik. Er worden ook linken gelegd naar water in het Zuiden mits één wereldburger op de zes geen eigen waterkraan heeft en er dagelijks mensen sterven bij gebrek aan zuiver water.

Om concreet aan de slag te gaan rond het thema water kan je ook steeds terecht op de inspiratiepagina van MOS met actiefiches en praktijkvoorbeelden.

① www.lne.be/educatief-aanbod-basis-kleuter-en-lager

① www.lne.be/basisonderwijs-inspiratie

① www.lne.be/secundair-onderwijs-0

STUDIO GLOBO

Wonen en leven in Congo

3^e graad lager onderwijs

Leerlingen ontdekken meer over het dagelijks leven in Congo en leggen ze verbanden met culturele gebruiken. Ze leren meer over actuele mondiale thema's zoals klimaatverandering, duurzame voeding, toegang tot water en ontbossing. De uitdagende werkvormen zoals een interactieve kaart, bordspel, leerpaden, experimenten, infografieken, gedragspatroongrafieken en relatiecirkels, het didactisch materiaal en de bijhorende website helpen je om in te zoomen op het dagelijkse leven van een volkswijk in Kinshasa en in het dorp Sia.

① www.studioglobo.be/nl/lespakket/wonen-en-leven-congo

PROTOS

Omdat dorst een onrecht is

Secundair onderwijs

'Omdat dorst een onrecht is' bevat tal van suggesties om een actiemoment of een activiteit op school rond het thema water op te zetten. Door middel van weetjes, spelletjes en een quiz maak je de leerlingen warm voor het thema.

 www.protos-educatief.be/lespakketten/omdat-dorst-een-onrecht-is

Inspiratiegids loop naar de pomp

Secundair onderwijs

De inspiratiegids 'Loop naar de pomp' biedt tips & tricks om van je eigen school een waterbewuste school te maken.

 www.protos-educatief.be/lespakketten/inspiratiegids-loop-naar-de-pomp

Troubled waters (i.s.m. GREEN vzw)

 Tweede en derde graad secundair onderwijs

Dit lespakket brengt de waterproblematiek op een heldere en activerende manier in de klas. Door de verscheidenheid aan werkvormen kan je de activiteiten inpassen in verschillende lessen (wetenschappen, talen, godsdienst/zedenleer) en richtingen (TSO, BSO, ASO, KSO). Het pakket omvat een handleiding voor de leerkracht, het boekje 'Alle water van de wereld', een dvd met 2 filmpjes, 48 foto's, 5 posters en werkbladen.

VLAAMSE MILIEU MAATSCHAPPIJ

Waterige bladen: Reeks 1

 LIn. B-stroom en eerste jaar secundair onderwijs

Dit lespakket bevat o.a. volgende thema's: zuiver water – bron van leven, waar komt ons drinkwater vandaan, water gebruiken en vervuilen, water vuil en schoon, wat gebeurt er met het vuile water, zuiveren van rioolwater en problemen en oplossingen. Bij dit lespakket hoort ook een handleiding voor de leerkrachten.

Waterige bladen: Reeks 2

 1^e graad secundair onderwijs

Dit lespakket bevat o.a. volgende thema's: bekkens en rivieren, rivierkronkels, water en levende wezens, voedsel in het rond, zuurstof in het water, zuurstof opnemen uit het water, zelfzuivering, waterverbruik thuis, vervuild water, kwaliteit van het water onderzoeken, waterkwaliteit in Vlaanderen... Bij dit lespakket hoort ook een handleiding voor de leerkrachten.

Waterige bladen: Reeks 3

 2^e graad secundair onderwijs

Dit lespakket bevat o.a. volgende thema's: water als begin van alle dingen, zuiver water, speciaal water, zuurstof in het water, micro- leven, heilige ganges, zelfzuiverend vermogen, water gebruiken ... Bij dit lespakket hoort ook een handleiding voor de leerkrachten.

Waterige bladen: Reeks 4

3^e graad secundair onderwijs

Dit lespakket bevat o.a. volgende thema's: markant water, wateroorlogen, zuurstof in water, micro-organismen en zelfzuivering, beheer van water, N en P in de natuur, effect van teveel P en/of N in water, watervervuiling, drinkwater bedreigd ... Bij dit lespakket hoort ook een handleiding voor de leerkrachten.

ANDERE

Water, sanitaire voorzieningen en hygiëne voor iedereen! – UNICEF

De informatiefiches en lessen in dit pakket, die overeenstemmen met de eindtermen, zetten de leerlingen aan het werk en helpen hen het belang van water en toiletten in te zien.

① www.unicef.be/nl/leerkrachten/tools-voor-leerkrachten/download-educatief-materiaal

Duik eens in een poel... - WWF

3^e graad lager onderwijs & 1^e graad secundair onderwijs

24 praktische fiches om 'de wereld van de poel' systematisch te ontdekken. Ideaal om op onderzoek te trekken naar de poel in de buurt. Enkele voorbeelden van activiteiten: de waterkijker, het begrip levensgemeenschap, poelen en kunst.

Kleuterspectrum milieu en natuur – K. Waeterschoot

Kleuters

Een tof lessenspakket voor de kleuters met o.a. een hoofdstuk over wat (met o.a. proefjes, een regendag, spelletjes met gevouwen bootjes, enzovoort).

Wim en Wis drinken water – Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening

Lager onderwijs

Een tof lessenspakket voor de kleuters met o.a. een hoofdstuk over wat (met o.a. proefjes, een regendag, spelletjes met gevouwen bootjes, enzovoort).

2. EDUCATIEVE WORKSHOPS

GOODPLANET BELGIUM

Op je plaats, klaar... Drink!

1^e en 2^e graad secundair onderwijs

In de secundaire school hydrateren leerlingen zich amper. Gesuikerde dranken of energiedrankjes zie je daarentegen legio. Dit heeft een enorme impact op hun gezondheid. Zorgen voor het welzijn van de leerling en gezondheid maken ook deel uit van de specifieke lesdoelen! Terwijl de leerlingen werken aan hun LO-vaardigheden (motoriek, samenwerking, volhouding), worden ze in groep uitgedaagd met sportieve en intellectuele proeven. Zo ontdekken ze het belang van een goede hydratatie voor hun lichaam!

 www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Wauw water

Kleuters en 1^e graad lager onderwijs

Luister, voel, proef en kijk! Water is zo gewoon en toch zo bijzonder.

 www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Waterdragers in Marokko

2^e en 3^e graad lager onderwijs

Heb je thuis een kraan? Beeld je in: elke dag moet je vijf kilometer stappen om drinkwater te halen. De kinderen kruipen in de huid van Marokkaanse leeftijdsgenootjes en spelen een inleefspel over de gevolgen van een gebrekkige watervoorziening.

 www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Wateronderzoek

3^e graad lager onderwijs

Gewapend met de waterkoffer en schepnetjes duiken we een nabijgelegen beekje in! Het water ziet er wel proper uit, maar zit er leven in? Wat zijn de oorzaken en gevolgen van watervervuiling?

 www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Bouwspel waterland

3^e graad lager onderwijs

Als heuse landschapsarchitecten creëren we een wereld rondom een rivier, van bron tot monding. De maquette doet ons nadenken over de rol van het water, de impact van vervuiling en het belang van een goede samenwerking over de grenzen heen.

① www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Troubled waters

3^e graad lager onderwijs

Een interessante workshop over de ongelijke waterverdeling in de wereld. Zowel leerkrachten als leerlingen krijgen inzichten in de link tussen hoofdpunten uit het journaal en water. Gebaseerd op de mooie en aangrijpende foto's van Dieter Telemans.

① www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Troubled waters

Secundair onderwijs

Fotograaf Dieter Telemans trok de wereld rond met z'n fotoestel. Hij stelde vast dat er op vele plaatsen op deze aarde problemen zijn gelinkt aan water, en legde ze vast op de gevoelige plaat. Eén voor één vertellen de foto's een aangrijpend verhaal. Dieters beeldmateriaal vormde de basis voor een hele reeks educatieve projecten: een tentoonstelling, een educatief pakket, een jongerenparlement en deze workshop. Verschillende thema's worden aangesneden: water en conflicten, water en landbouw, water en klimaatverandering, water en kansen en waterbeheer, de milleniumdoelstellingen,... Een boeiende en aangrijpende workshop die leerlingen achter het nieuws laat kijken.

① www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Workshop bij de posterreeks 'Water, een vitale levensbron'

2^e graad lager onderwijs

Maak van jouw klas een wetenschapscentrum vol waterspecialisten. Tijdens hun fotozoektocht door de posterreeks 'Water, een vitale levensbron' ontdekken de leerlingen alles over water en hoe ermee om te gaan.

① www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

Workshop bij de posterreeks 'Water, een vitale levensbron'

Secundair onderwijs (ASO, TSO)

Een uitdagende quiz tegen de uitdroging! De leerlingen worden aan de hand van de posterreeks 'Water, een vitale levensbron' geconfronteerd met de waterproblematiek en zoeken antwoorden op prangende problemen. Binnenkort allemaal een dieet van zeekool? Of een visnet op je dak?!

① www.goodplanet.be/nl/jongeren-scholen/water.php

DJAPO

Een zee van mogelijkheden

3^e kleuterklas

In deze workshop rond het thema water ontdekken de oudste kleuters hoe kinderen hier en wereldwijd water gebruiken. Onze avonturierster Daya bezoekt Cynthia in Namibië. De meisjes schilderen maar moeten met weinig water alles terug schoon maken, ... Weten je kinderen hiervoor een oplossing? De kleuters steken de handen uit de mouwen en onderzoeken het voor haar! Samen vertellen we de ideeën aan Cynthia en eindigen met een swingende toast op de tonen van het waterlied.

① djapo.be/workshop-water-oudste-kleuters

Elke druppel telt

1^e graad lager onderwijs

In deze workshop wordt geen druppel water verspild. Of toch? Toui uit Laos weet er alles van en daagt je kinderen uit om ook zo weinig mogelijk water te gebruiken. In verschillende hoeken gaan de kinderen al doende en denkende op zoek naar ideeën. Tot slot brengen we een watertoost uit op de slimme vondsten!

① djapo.be/workshop-water-eerste-graad

Elke druppel telt

2^e graad lager onderwijs

In deze workshop maken de kinderen kennis met Oscar, de oceanograaf. Via een voicemail laat hij een spannend bericht achter over plastic in de zee... dat mysterie nemen je kinderen onder de loep! Ze volgen de weg van plastic zwerfafval en ervaren hoe mens en dier overal in de wereld met plastic afval in contact komen. Gelukkig hebben kinderen en jongeren overal ter wereld slimme oplossingen bedacht: in een heuse goednieuwsshow worden alle ideeën voorgesteld aan het grote publiek! We toosten op een toekomst zonder plastic soep en seinen onze ideeën naar Oscar!

① djapo.be/workshop-water-tweede-graad

Wie heeft de leiding?

3^e graad lager onderwijs

In deze workshop wisselen de kinderen waterweetjes uit om te ontdekken dat niet overal ter wereld water zomaar uit de kraan komt. Hier legt elke druppel zuiver water een lange weg af. In je klas ontstaan levende standbeelden die tonen hoe kinderen wereldwijd zelf een lange weg afleggen naar zuiver water. Zo haalt pientere Mouna uit Republiek Congo dagelijks water aan een waterpunt. Je kinderen brengen de goede en minder goede gevolgen van deze levenswijze in beeld. In heuse watercomités bedenken ze vervolgens waterwetten en afspraken zodat water halen overal gesmeerd verloopt!

① djapo.be/workshop-water-derde-graad

3. SPELEN

Alles is water – Protos

1e en 2e graad secundair (BSO, TSO, ASO)

In de digitale workshop over water in de wereld ontdekken leerlingen in 1 lesuur via een spel op de computer de belangrijkste uitdagingen op het vlak van water. Uitdagingen vandaag en in de toekomst. Bij ons en in het Zuiden. Het spel kan online of offline worden gespeeld.

① www.allesiswater.be

www.floepje.be – Vlaamse Milieu Maatschappij

3 – 7 jaar

De Vlaamse Milieu Maatschappij ontwikkelde een grafisch computerspel om het eigen waterverbruik op een speelse manier in beeld te brengen. Zo moet je bijvoorbeeld een auto wassen door zo weinig mogelijk water te verbruiken. Neem je een spons of de tuinslang? Floepje, het diertje dat vliegt als een vogel en zwemt als een vis, speelt de hoofdrol in dit educatief spel.

① www.floepje.be

Palanka – Protos

2^e en 3^e graad TSO en BSO

Palanka is een opdrachterspel waarbij de leerlingen alle dimensies van duurzame waterprojecten leren kennen.

① www.protos-educatief.be/lespakketten/palanka

Water-Loe – Protos

kleuter, lager en secundair onderwijs

Ludieke actiegerichte waterspelletjes rond de waterproblematiek. Vier mondiale wateruitdagingen dienen als uitgangspunt. Door het spel wordt duidelijk dat er zonder water geen vooruitgang mogelijk is en dat groepen en dorpen die amper over water beschikken veel minder kansen hebben.

① www.protos-educatief.be/lespakketten/water-loe

Agwaminga – Protos

1^e en 2^e graad secundair onderwijs

Ludieke actiegerichte waterspelletjes rond de waterproblematiek. Vier mondiale wateruitdagingen dienen als uitgangspunt. Door het spel wordt duidelijk dat er zonder water geen vooruitgang mogelijk is en dat groepen en dorpen die amper over water beschikken veel minder kansen hebben.

① www.protos-educatief.be/lespakketten/water-loe

Water voor later – Protos

2^e en 3^e graad ASO

‘Water voor Later’ is een informatief en ervaringsgericht gezelschapsspel dat een algemene inleiding biedt tot de waterproblematiek. Spelers worden ertoe aangezet om als groep watervoorraden te verdienen, te gebruiken en te onderhouden. De nabespreking laat toe een aantal aspecten uit te diepen en te verbinden met de dagdagelijkse realiteit.

① www.protos-educatief.be/lespakketten/water-voor-later

Waterschakels – Departement Omgeving Vlaamse overheid

● 3^e graad lager onderwijs

Natuur-educatief spel waarbij, binnen een zoetwaterbiotoop, de relaties tussen de verschillende biotische en abiotische factoren moeten worden aangeduid.

Floepje’s Regenboog – Vlaamse Milieumaatschappij

● Vanaf 10 jaar

Doel van het spel is dat kinderen het onderscheid leren maken tussen dingen die slecht zijn voor het leefmilieu en dingen die goed zijn. Op die manier kunnen ze zich op een milieusparende manier gaan gedragen.

Floepje's Domino – Vlaamse Milieumaatschappij

● Vanaf 10 jaar

Doel van het spel is dat kinderen het onderscheid leren maken tussen dingen die slecht zijn voor het leefmilieu en dingen die goed zijn. Op die manier kunnen ze zich op een milieusparende manier gaan gedragen.

4. EDUCATIEVE BOEKEN

Waterwijs met professor Aquarius – De Watergroep (2016)

● Vanaf 10 jaar

De brochure 'Waterwijs met professor Aquarius' bundelt nuttige én leuke weetjes over de watercyclus, de productie en distributie van drinkwater, waterzuivering, water in de derde wereld, zuinig omspringen met water ...

① Online beschikbaar via website De Watergroep (www.dewatergroep.be/nl-be/publicaties/2017/02/01/14/07/waterwijs-met-professor-aquarius)

Waterwaaier – De Watergroep (2016)

● Lager onderwijs

De Watergroep ontwikkelde samen met Technopolis de WaterWaaier, een doe-boek. Via 10 wetenschappelijke proefjes kunnen kinderen een aantal principes rond water en drinkwater ontdekken.

① www.dewatergroep.be/nl-be/publicaties/2016/10/12/08/06/waterwaaier

Aarde en milieu: Zuining met water – Inskipp (2007)

● Vanaf 12 jaar

Dit boek gaat over allerlei aspecten van de kostbaarste vloeistof op aarde: water. Van je planten water geven tot de winning van drinkwater uit afvalwater. Er staat in hoe je zelf zuiniger om kunt gaan met water en hoe we ervoor kunnen zorgen dat ook toekomstige generaties kunnen rekenen op schoon en veilig drinkwater.

Een beter milieu: Water besparen – Green (2006)

● 12 - 16 jaar

Een leuke en verhelderende reeks die alle problemen en hedendaagse oplossingen duidelijk in beeld brengt.

HaatweeOoh! Water in de wereld – GREEN vzw, Protos & Jeugd en Vrede (nu: Tumult) (2002)

● Vanaf 15 jaar

In deze watergids krijg je alles over water op een rijtje in een handig ABC. Over de grenzen van water, letterlijk en figuurlijk. Over water als fundamenteel mensenrecht. Over water hier en in het Zuiden, in landbouw en industrie, vuil en proper water.

Op avontuur in de natuur – H. Hoffrage, F. Salehian, U. Sander (2002)

● 3 - 8 jaar

Een doe-boek vol spelletjes, liedjes, raadsels, experimenten en activiteiten rond drie thema's: bos, water en afval. Knoet gaat samen met de kinderen op avontuur.

5. DOE-MATERIALEN EN TENTOONSTELLINGEN

Waterrugzak – GoodPlanet Belgium

Kleuters, lager en secundair onderwijs

Wil je zelf op wateronderzoek, dan kan je in de Mundo-bib een waterrugzak uitlenen met onder andere loepjes, netten en opdrachtenfiches die stap voor stap uitleggen hoe je te werk kan gaan.

- ① Neem contact op met de [Mundo-Bib](#). (via www.goodplanet.be/nl/mundo-bib)
- ① Light versie tentoonstelling reserveren via [Mundo-Bib](#).

6. INSPIRERENDE WEBSITES

Loop naar de Pomp?! - loopnaardepomp.be